

■ V loňském roce vydala FAI nový sportovní řád, jehož oddíl 4a obsahuje všechna platná pravidla leteckého modelářství. V souvislosti s tímto vydáním CIAM FAI rozhodlo, že až do roku 1989 budou všechny návrhy změn pravidel pouze registrovány, pravidla se však měnit nebudou až na úpravy v zájmu bezpečnosti. Tím se v členských zemích FAI předejde i u nás bohužel dosti časté situaci, že vycházely překłady mezinárodních pravidel, která už zatím neplatila.

■ Když už jsme u pravidel FAI, je na místě jedna omluva: Vinou chybného překladu se v našem Metodickém listě pro rok 1985 objevila změna stavebních podmínek pro kategorii F1C, která však neplatí. Příslušný odstavec v zápisu z jednání podkomise volných modelů CIAM FAI se týkal jen návrhu nové, upravené kategorie F1C mod., která by se měla v příštích letech vyzkoušet. Většina modelů sice této „falešné“ změně vyhovovala i bez úprav, ale našli se modeláři, kteří museli křídla svých modelů zmenšit. Chyba bude uvedena na správnou míru v Metodickém listě pro rok 1986.

■ Moderní plastické hmoty, sklotextilem počínaje, našly již dávno své pevné místo v modelářských technologiích. Už po mistrovství světa v roce 1967, které se konalo u nás v Sazené, napsal Modelář, že „vítěz kategorie F1C Hans Seelig měl celobalsové křídlo potaženo tenkým sklotextilem, který byl přilakován zvláštním epoxidovým lakem.“ V současné době plastických hmot stále přibývá; posledním výřikem techniky je bórové vlákno, což je prý dosud nejpevnější materiál vytvořený člověkem. S velkým úspěchem ho použili Svyači na pokojových modelech. Vlákno o průměru 0,1 mm je k dostání navinuté na cívce a připomíná ocelový drát až na to, že se snadno láme. Úlomky mohou lehce vniknout do těla, což je údajně velmi nebezpečné. Vlákno se navíc nedá lokalizovat rentgenem. Proto se také v rubrice Bezpečnost především časopisu Model Aviation začala dokonce kampaň pod heslem „Zakazte použití bórového vlákna na stavbu modelů — nepotřebujeme ho!“

■ Řada modelářů, kteří mají křídlo polepené balsou a sklolaminátem, měla problémy s jeho kroucením vlivem vlhkosti a tepla. Byli to ti, kteří orientovali vlákna skelné tkaniny pod úhlem 45° k náběžné hraně; mezi jinými i dvojnásobný mistr Evropy C. Breeman a náš I. Crha. Podářilo se nám ve spolupráci s mým klubovým kolegou F. Bejčkem uskutečnit trhací zkoušky naší „trčičky“ a zjistili jsme, že tkanina je asi dvaapůlkrát pevnější v jednom směru než v druhém. To je také příčinou kroucení křídla polepeného popsáním způsobem. Holanďan C. Breeman na to přišel rovněž — v současné době sice klade tkaninu stejným způsobem, protože tím dosahuje vyšší tuhosti křídla v krutu, používá však tkaniny se stejnou pevností ve směru vláken osnovy i útku.

Ing. Ivan Hořejší

Příznivcům volného letu

Vystřelovací kluzák

pro mladé i staré

DATEL

je nejvydařenějším výsledkem mých pokusů s vystřelovacími modely s měnitelným úhlem seřízení. Po vystřelení se VOP vlivem odporu vzduchu sklopí, takže model letí prakticky kolmo vzhůru. Když pak ztratí rychlost, na VOP se tahem gumové nitě zvětší úhel nastavení a model plynule přejde do klouzavého letu.

K STAVBĚ (výkres je ve skutečné velikosti, všechny neoznačené míry jsou v milimetrech):

Trup 1 vyřízneme z kvalitní borovicové lišty o průřezu 3 x 10. Směrem dozadu jej plynule sbrousíme až na tl. 1, přední část ztenčíme na tl. 2. Hlavici 2 s otvorem pro zátěž vyřízneme z překližky tl. 2. Její hrany, zvláště na zadní straně, za kterou budeme zaklešovat vystřelovací gumu, pečlivě zaoblíme brusným papírem. Hlavici přilepíme k trupu a celek třikrát nalakujeme čirým zaponovým nitrolakem. Každou vrstvu laku po zaschnutí lehce přebrousíme jemným brusným papírem.

Křídlo 3 vyřízneme z lehké balsy tl. 4. Ohoblujeme je a obrousíme do profilu podle výkresu. Do hladka vybroušené křídlo nalakujeme asi čtyřikrát řidším čirým nitrolakem, jehož každou vrstvu po zaschnutí opět lehce

přebrousíme. Nalakované křídlo na patřičných místech rozřízneme holicí čepelkou, sbrousíme styčné plochy do úkosu a díly k sobě přilepíme kvalitním acetonovým nebo epoxidovým lepidlem.

SOP 4 vyřízneme z tvrdé balsy tl. 1. Přilepíme k ní přechod 5 rovněž z balsy tl. 1, celek obrousíme do hladka a lakujeme a brousíme jako křídlo. Shora na SOP přilepíme lože VOP 6 z překližky tl. 1. Na lože přilepíme epoxidem doraz 7 z duralového plechu tl. 0,5. Po vytvrzení lepidla ještě pro zpevnění přes doraz přilakujeme pásek tenkého Modelspanu nebo hedvábného papíru. Do otvoru v přední části lože VOP přesně kolmo zalepíme trubičku 8 svinutou a slepenou na drůtku vrtáku o průměru 1,2.

VOP 9 vyřízneme z balsy tl. 1, obrousíme do hladka a opět čtyřikrát lakujeme a brousíme. Pak ji například na hrnci s horkou vodou prohne do profilu podle výkresu. Shora na VOP (asi 2 mm vpravo od její osy) přilepíme podložku 10 z tvrdé balsy tl. 1 a na ni pouťací kolík 11 z bambusové štěpiny o průměru 1.

SOP přilepíme natupo k trupu a spoj zpevníme z obou stran přilakovanými pásky tenkého papíru. Trubičkou zalepenou v loži

Memoriál Jiřího Smoly 1985

Tradiční veřejná modelářská soutěž, pořádaná naší redakcí ve spolupráci s modelářskými kluby v Praze 6 a Kamenných Zehrovičích, se koná v neděli 8. září 1985. Po loňském „odskočení“ do Benešova se opět vrátíme na letiště Aeroklubu Svazarmu Kladno. Soutěž, zařazená v kalendáři pod číslem Le-Č-342, je vypsána v těchto kategoriích:

■ **CO₂** — *soutěžní modely*, odpovídající platným stavebním a soutěžním pravidlům ČSSR. Soutěž je vypsána pro všechny věkové kategorie, budou tedy odděleně hodnoceni žáci, junioři i senioři. Pět nejúspěšnějších v každé kategorii obdrží diplomy a věcné ceny, věnované redakcí Modelář a podnikem ÚV Svazarmu Modela. Nejúspěšnější účastník v absolutním hodnocení (bez rozdílu věku) se stane držitelem putovního poháru.

■ **B1, C1** — *rámkové soutěže malých volně létajících modelů*, odpovídajících platným stavebním a soutěžním pravidlům ČSSR.

■ **CO₂** — *polomakety* — soutěž zmenšenin skutečných letadel, odpovídajících pravidlům zveřejněným v Modeláři 7/1985.

■ **F1A** — *samokřídla* — nová kategorie pro ty, kteří rádi experimentují. Modely musejí odpovídat pravidlům FAI pro kategorii F1A, musejí však být bez VOP.

Na letišti rádi přivítáme i příznivce elektroletu s jejich modely — RC, volnými i upoutanými. Pro všechny — soutěžící i diváky — bude jistě zajímavá další novinka: Pracovníci podniku ÚV Svazarmu Modela přislíbili, že předvedou v akci prototypy modelů, jejichž stavebnice v nejbližší době budou vyrábět.

Již tradičně budou mít aktivní účastníci memoriálu možnost využít služeb servisu výrobce motorů, na letišti nebude chybět ani stánek s občerstvením a pravděpodobně ani prodejna Domu obchodních služeb Svazarmu.

Pokud máte zájem o start na šestém ročníku Memoriálu Jiřího Smoly, pospěšte si: do 31. srpna čekáme na vaši přihlášku na korespondenčním lístku. Adresa je: Redakce

Modelář, Jungmannova 24, 113 66 Praha 1. Do přihlášky uveďte celé jméno, rok narození, klubovou příslušnost (není ovšem podmínkou), adresu a kategorie, v nichž hodláte soutěžit. Přihlášky nebudeme potvrzovat. Nevyžadujeme ani zaslání vkladů (žáci létají zdarma, nevydělečné činní za 3 Kčs a ostatní za 6 Kčs), zaplatíte je přímo na letišti při prezentaci.

Obracíme se i na příznivce modelářství, kteří jsou ochotni přiložit ruku k dílu a pomoci pořadatelům jako časoměřiči atp.: ozvěte se redakci. Jak je naším zvykem, nic vám za pomoc nenabídeme — jen pobyt mezi modeláři a možná i nějakou drobnou upomínku od redakce.

Pokud se vydaří počasí (čemuž pevně věříme), sejde se nás na kladenském letišti asi hodně. Proto již nyní žádáme všechny — soutěžící, pořadatele i diváky, aby se chovali ukázněně, dbali pokynů pověřených pořadatelů a zejména parkovali s automobily jen ve vyhrazeném prostoru. To, že po sobě nezanecháte nepořádek, považujeme za samozřejmé.

Program 6. ročníku Memoriálu J. Smoly Letiště Aeroklubu Svazarmu Kladno Neděle 8. září 1985

8.00 až 9.00	prezentace soutěžících
9.00	zahájení soutěže
9.30 až 13.30	soutěžní lety kategorií CO ₂ , B1, C1, F1A sam.
9.30 až 10.30	hodnocení polomaket na CO ₂
12.00 až 13.30	soutěžní lety polomaket na CO ₂
13.30 až 14.30	předvádění modelů poháněných elektromotory, zvláštních modelů na CO ₂ a novinek podniku ÚV Svazarmu Modela
14.30	vyhlášení vítězů

Pořadatelé nemohou zajistit dopravu ani ubytování soutěžícím či jejich doprovodu. Sifonové bombičky si zajišťuje soutěžící. Případné další podrobnosti vám na požádání sdělí redakce našeho časopisu.

VOP provlékneme čep 12 z bambusové štěpiny o průměru 1, k čepu přilepíme VOP a spoj na obou stranách opět zpevníme přilakovanými čtverečky tenkého papíru. Čep se musí v trubičce otáčet zcela lehce! SOP zezadu opatrně nařízneme holicí čepelkou a do zářezu zalepíme směrovou plošku 13 z hliníkové fólie tl. 0,1. Na trup přilepíme shora křídlo. Do koutů mezi trupem a křídlem vlepíme pro zpevnění trojhranné balsové lišty 14.

Z ploché prádlové gumy vytáhneme jedno gumové vlákno, které přivážeme na putací kolík VOP. Druhý konec vlákna provlékneme otvorem v přechodu SOP, vlákno mírně napneme a přivážeme. Pozor — musí být napjaté jen natolik, aby přetáhlo VOP do natažené polohy! Do otvoru v hlavici zalepíme kus olova, aby poloha těžiště odpovídala údajům na výkrese.

Datel létá do pravých kruhů. Na pravé střední části křídla je nakroucený malý pozitiv, na levém uchu malý negativ. Zaklouzávání je běžné, úhel seřízení nastavujeme přihýbáním horního konce dorazu VOP, zatáčku přihýbáním směrové plošky. Poloměr kruhů ponecháme raději větší. Model vystřelujeme smyčkou ploché gumy o průřezu 1 x 3 a 1 x 4 a délce asi 200 pod úhlem přibližně 70°, skloněný SOP k zemi. „Motorový“ let seřizujeme přihýbáním spodního konce dorazu. Vychylyky měníme jen nepatrně, model je na toto seřizování totiž dosti citlivý. Dobře seřizený Datel letí vzhůru takřka kolmo, jen se přitom otáčí kolem své osy a plynule pak přejde do pomalého klouzavého letu.

Pavel Kuneš, Praha

Z PRAXE

PRO PRAXI

Vrpy v organickém skle odstraníme brusnou zubní pastou Depural nanesenou na pěstěném kotouči upnutém ve vrtačce. Brousíme tak dlouho, až vrpy zmizí. Matnou skvrnu, která na organickém skle po broušení Depuralem zůstane, pak vyleštíme obyčejnou zubní pastou, nejlépe opět nanesenou na pěstěný kotouč upnutý ve vrtačce. Broušení jde velmi rychle a snadno, takže například při odstraňování rýh ze „skel“ kabiny je ani nemusíme demontovat z modelu. Depural lze koupit v prodejnách se zdravotnickými potřebami.

A. Doušek, Klášterec nad Ohří

Nástavec na tubu lepidla podniku Modela jsem nemohl na uzávěr tuby našroubovat, protože byl příliš malý. Proto jsem lepidlo jednoduše přelil do plastické olejníčky, kterou jsem zakoupil za 1 Kčs v prodejně s potřebami na jízni kola. Olejníčku používám k lepení méně přístupných míst na modelu a jsem s ní plně spokojen.

P. Formánek, Hostivice I

Překreslování detailů (například kamufláží ze zadních stran časopisu Letectví a kosmonautika, drobných částí letounů z rubriky Poznáváme leteckou techniku atp.) do většího měřítká bývá práce zdlouhavá a nezdíka se při ní dopustíme chyby. Snadno a rychle to jde, vlastneme-li fotografický zvětšovací přístroj na velký formát. Čírou fólií, odříznou třebe z plastického obalu na knihy, přiložíme ná originál výkresu a zvětšovaný detail na ni obkreslíme nesmyvatelným popisovačem s tenkým hrotem (např. Centrofixem). Pak fólii vložíme místo negativu do zvětšovacího přístroje, který seřídíme podle potřeby, a zvětšovaný detail překreslíme na papír.

Pavel Fridrich, Slaný

